



NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dien et man, Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is / 5.00; voor de buitensteden franko p. p. / 6.00.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan "het Bureau van de Tijd."

ZATURDAG 24 JULIJ.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen / 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 16 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 55 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 Julij.

Met genoegen hebben wij den afloop vernomen van de vergadering, die eergisteren door de Nederlandsche Handelsmaatschappij is gehouden, om te beraadslagen over het voorstel, dat het kapitaal der Maatschappij met vijf millioen zal worden vermeerderd. Dat voorstel is aangenomen met eene meerderheid van 105 tegen 33 stemmen. Eene aanzienlijke meerderheid, die er des te meer betekenis door krijgt, als men let op de pogingen, van vele zijden aangewend, om het voorstel in een schadelijk daglicht te stellen.

Wij zien daarin het bewijs, dat het gezond verstand (in Nederland) in handelszaken nog wakker is, en dat de kleingeestige opvattingen niet altijd in staat zijn, om wat waar en goed is te verduisteren en te keeren, zoo als zulks menigmaal gebeurt in zaken, die het land, eene provincie of eene gemeente raken. Maar al te dikwerf overschreeuwen dan de bekrompenste redeneeringen de beste beschouwingen, en veel goeds wordt in de gehoorte gesmoord, omdat men zich niet te vreden weet, te stellen met het goede, en daarom naar een beter, zoekt, dat niet te vinden is. Bij al de spreekwoorden, die bij ons in praktijk komen, om knappe lieden te verhinderen, dat zij in 't belang van den Staat handen uit den mouw steken, behoorden men ten minste ook nog een Fransch spreekwoord te voegen, om een wig in de schaal te werpen, tegen de trage lieden, die te voorzigtig zijn. Als men nu en dan eens bedenkt, dat *le mieux est l'ennemi du bien*; dan zou er bij ons te lande iers meerten behoeve der groote volksbelangen kunnen worden gedaan. Men zou dan immers een goed plan leeren waardeeren, wat deugdelijk is, niet om onvermijdelijke gebreken of om secundaire beschouwingen verwerpen, en wijzenzen in hunne wijsheid aan hunne vitterijen overlaten.

Met dat te zeggen hebben wij niet zoo zeer de bestrijders der leening van de Handelsmaatschappij op het oog, als wel die stamkunde klasse van onze hoogere en lagere vertegenwoordigers, die in alle zaken alleen de bezwaren zien. Intusschen hebben de tegenstanders van de besprokene leening ook wel een weinig te veel gelet op gemeene redenen, niet genoeg op de te verwachten voordeelen. Want met alles wat zij aanvoerden is ongegrond; het scheelt veel.

Wij begrijpen 't volkomen, dat de partikuliere huizen opzien tegen de konkurrentie van de Handelsmaatschappij. Ongetwijfeld is de konkurrentie vrij en heeft elk kantoor, hoe groot of klein het ook zijn moge, het volste regt, om op alle markten, waar de Handelsmaatschappij orders geven zal, met haar mede te dingen. En in dezen zin genomen is onwaar, dat de Handelsmaatschappij een monopolie zal verkrijgen. Wetelijk immers zal de Handelsmaatschappij geen privilegie genieten, die zij opziet als handelskantoor. Maar gebreken, die men vraagt, met welke is niet hetzelfde.

Op het papier beredeneerd staat, wat de regten betreft, de Handelsmaatschappij volkomen gelijk met elk kommercieel-huis. Zij heeft op geen meerder en geen minder regt aanspraak dan elk ander koopman. Maar in de praktijk doet de zaak zich anders voor. Het lichaam der Maatschappij is zoo magtig, het kapitaal waarover zij beschikt zoo groot, de invloed dien zij uitoefent als zaakgelastigde voor het goevèrnement tot het vervoer en den verkoop van onze koloniale produkten zoo overwegend, dat werkelijk de konkurrentie, die in theorie vrij en gelijk is, in de praktijk een droombeeld wordt. En heeft al de Maatschappij regtens geen privilegie op de handelsmarkt van Nederland; feitelijk kan zij zich een monopolie verschaffen in elk handelsartikel, waarvan zij bezwaar zal zich te moeten meester maken. Dat alles is niet te ontkennen en baart natuurlijkerwijs groote bezorgdheid aan de eerste-hands-handelhuizen, die in kracht, invloed en invloed ver achter staan.

Men heeft den bekrommerden omtrent dat monopolie geantwoord, dat de Handelsmaatschappij, zich bewegende op het groot tooneel der wereld, geen monopolie hebben

kan, dewijl zij de konkurrentie moet doorstaan van de groote handelssligchamen, in Engeland, Amerika en elders werkzaam. Dat antwoord, gelijk het daar ligt, is voor onzen partikulieren groot-handel een magter troost. Want in het argument zelf ligt de belijdenis, dat de konkurrentie hier te lande met de Handelsmaatschappij niet mogelijk is, en dat men dus, om daartegen een middel te vinden, hulp moet zoeken in de groote, buitenlandse handelhuizen. Het is waar, in het buitenland ligt de konkurrentie; en het is om de konkurrentie van het buitenland, dat ons de poging van de Handelsmaatschappij toelacht. Maar dat is om eene geheel andere reden. Zij is deze: dat onze partikuliere handel tegen de vreemde konkurrentie niet is opgewaas.

Men neme dat niet op als een verwijt aan onzen verdienstelijken handelstand gericht; want de oorzaken van het onvermogen, dat wij op het oog hebben, bestaan buiten zijne schuld. Zij vloeijen voort uit den stand onzer wetgeving en uit de beste onzer handels-hoedanigheden. Een kort woord van toelichting is noodig om dat op te helderen.

Onze voornaamste konkurrent op de Europeesche handelsmarkt is Engeland; Engeland, dat naar Liverpool en Londen heeft getrokken schier al wat uit Oost en West in Europa wordt ingevoerd, en dat aan Nederland bijna niets heeft overgelaten, dan wat ons niet te ontneemen is, de markt onzer koloniale produkten. Van de markt onzer Oost-Indische produkten leeft onze gansche handel. Schier al wat daar buiten is gaat naar Engeland of naar andere zeehavens op 't vasteland. IJverige en moedige pogingen zijn en worden gedaan, om te den onzen met het buitenland in konkurrentie te treden. Maar middelertijd wij gaarne lof toekennen aan het verdienstelijk streven van onzen handel, om zich een weg te banen in die konkurrentie, valt het niet te ontkennen, dat het vruchteloos geschiedt.

Tegen Engeland vindt ook onze handel een bezwaar in ons burgerlijk wetboek. De Engelschen hebben begrepen, dat een vader des huisgezins in zijne testamentaire beschikkingen, de handen vrij moet behouden. Middelerwijl men hem bij ons zoo veel mogelijk beperkt; heeft men hem ginds zoo vrij mogelijk gelaten. Het is ongeloofelijk hoe die vrijheid den handel en de nijverheid begunstigt. Daardoor immers is elk handelman in staat gesteld om een huis te stichten van handel of van nijverheid, gelijk hij een landgoed substitueert als eene onverdeelbare erfenis, die ten allen tijde in zijn geslacht zal verblijven. Men vindt ook nergens op het vasteland zoo groote handelhuizen, zoo groote industriële ondernemingen als men telkens in Engeland in partikuliere handen ontmoet. Het is ook bijna onmogelijk om die ten onzent te bezitten. Om een huis op groote schaal te brengen, worden vele moeiten, groote inspanning, talrijke offers, en verbaazend groote kapitalen vereischt. Dat alles is in de regel te veel voor den mensch. De tijd van een menschenleven is kort. En elke groote onderneming loopt ten onzent gevaar gesloopt te worden bij het overlijden van hem, die haar op touw zette. De gelijke verdeling van alle goederen tusschen de kinderen, die bij 't minst verschil 't regt hebben alles publiek in veiling te brengen, maakt het schier onmogelijk, om bij ons te doen, wat men elk oogenblik in Engeland ziet gebeuren, waar eene fabriek en eene handelszaak gevestigd worden voor het nageslacht, als waren zij eene gesubstitueerde baronie. De zaak is wel niet volkomen gelijk; maar wij wijzen daarop slechts, bij vergelijking.

Daarbij komt, en 't is gedeeltelijk het gevolg van de wetgeving, die in 't volk leeft, dat de Engelschen zich door een grooten ondernemingsgeest bij middel van vennootschap onderscheiden. Groote maatschappijen werken er met groote krachten. Er wordt daarvan ja groot misbruik gemaakt ook in Engeland, maar het misbruik verhindert niet dat het goed gebruik alom in Engeland voordeelig werkt.

Wij zijn niet bij magte om door partikuliere huizen tegen die verhoogde magtsontwikkeling der Engel-

schen op te werken. Dat is blijkbaar voor ieder, die een oogenblik nadenkt.

En wat nu de Amerikanen betreft, en in zekeren zin ook onze Noord-Duitsche konkurrenten, zij onderscheiden zich door een waaghalzerij, die men en zaken stapelt. Over het bezwa van een bankroet is zoo als wij dien begripen. Een bankroet is in Amerika eene gewone zaak, en naar het schijnt het beste middel, om binnen korten tijd rijk te worden. Schande schijnt daaraan niet verbonden. Men heeft dus daar geen bezwaar om veel te doen, tot dat men in de ongelegenheid geraakt, de krediteuren met eenige procenten afscheept, en dikwerf de rest in kas houdt, om na de vereffening van het bankroet met eene goed gevulde portefeuille aan de markt te komen. Tegen zulk eene konkurrentie zijn wij Goddank volkomen onvermogen. De Nederlandsche koopman is eedlijk en berekent voorzigtiglijk wat hij kan. Niet licht doet hij een waagspel; maar werkt zoo verstandig, dat hij wijs kan, op goede gronden. Gied op groote schaal heeft bij ons niet de minste reden om te denken aan die vreeselijke halsbrekking te begripen.

Maar daarom staat dat ook de partikuliere handel aan alle zijden vast tegen de konkurrentie van den vreemde, en leeft zij schier uitsluitend van onze koloniale produkten.

Moet dat zoo blijven? O, neen. Maar dat moet wij geen middel om, ons in de handelswereld op vreemde markten te doen gelden, dan door groote Maatschappijen op goede grondslagen gevestigd, gelijk onze Handelsmaatschappij. Zij heeft alle kans en wij hopen dat zij in hare ondernemingen slagen zal. Dat zal veel voordeel geven voor onze markt, en wellicht hett zij dan andere Maatschappijen uit, die zich in Nederland vasttigen en met haar in konkurrentie treden. Zoo dat gebeuren mogt, dan zou dat gewin zijn voor een ieder, en men zou de kans zien herleven, dat Nederland op nieuw in de wereld trad als eene handelsmogendheid van den eersten rang.

Men meldt ons uit Haarlem, dd. 23 Julij, dat Maandag aanstaanden gaat Zijne Hoogwaardigheid de Bisschop van Haarlem op reis, en zal de gansche week uitblijven.

Voorloopig verslag omtrent den oogst in Drenthe. De winterrogge staat bijna overal uitmuntend en belooft veel, zoowel wat het zaad als wat het stroo betreft.

Uit enkele plaatsen slechts zijn minder gunstige berichten ontvangen. Op ligte gronden heeft deze vrucht van de droogte iets geleden.

Van de zomerrogge, die daarentegen vrij algemeen veel van de droogte geleden heeft, stelt men zich niet meer voor dat eene middelen vruchteloos is.

De aardappelen staan algemeen zeer goed; de regens hebben gunstig op dit gewas gewerkt, de ziekte schijnt zich tot nog toe niet te hebben.

De hooibouw heeft in de laatste maanden nog een gewoon jaar opgeleverd. De opbrengst is gunstig genoemd worden. De hooibouw is algemeen gewoon gewas elders, waar hij niet meer de aandacht van de gewas heeft opgeleverd. Ook op de weide voor 't vee heeft over geheel de droogte zeer haadeelig gewerkt.

Volgens bij het Ministerie van Marine ontvangen berichten, was de kapitein ter zee *Vogelpoot*, benoemd schout bij nacht en kommandant der zeemagt in Oost-

Indië, voornemens om met Zijner Majesteits korvet *Prins Maurits* den 1^{en} Julij van Curaçao naar Batavia te vertrekken. Aan boord van dien bodem was alles wel.

Men verneemt dat de diergaarde van het kon. zoölogisch genootschap *Natura Artis Magistra* verrijkt werd met de volgende geschenken: van den heer J. A. Ballot, gezagvoerder van het schip *Catharina Maria*, een fraai mannelijk Muntjac-hert (*Cervus Muntjac*); van den heer E. J. Kerkhoven, te Heerenveen, twee jonge vossen (*Canis vulpes*); van den heer A. L. Pichot te Suriname, eene wigtelipe pecari (*Dicotyles labiatus*); van den heer G. A. Willing alhier, een Chineesche papegaai (*Psittacus intermedius*) en twee Chineesche hoenders (*Gallus Pumilio*); van den heer J. A. Vriesman, oud-rezident op Java, een Muskaat-duif (*Columba aenea*) en twee zeldzame moluksche duiven (*Columba resaca*); van den heer E. C. Schmitz, alhier, een Curaçao parkiet (*Comurus putinase*); van den heer J. B. Wijgers, gezagvoerder van het schip *Johannes Hermanus*, een kapuijn-aap (*Cebus capucinis*); van den heer P. Brochman Lzn., te Soerabaja, twee kleine tijgerkatten (*Felis minuta*).

Naar men verneemt hebben er zich ruim 130 aspiranten bij het departement van Marine aangemeld tot het afleggen van examen voor de vroeger vermelde commissie.

De Thermometer teekende heden als volgt:

	's nachts laagste stand	62	graden Fhr.
's-morgens	9 ure	65	" "
"	11 "	71	" "
's-namidd.	1 "	68	" "
"	3 "	71½	" "

Z. M. heeft A. E. A. baron van Goltstein van Hoekenburg, op zijn verzoek, eervol ontslagen als burgemeester der gemeente Groesbeek, met ingang van 1 Augustus aanstaande.

's GRAVENHAGE, 22 Julij. Naar men verzekert zullen HH. KK. HH. prins en prinses Frederik der Nederlanden, eerst in de helft der maand September, na afloop der feesten, die bij gelegenheid van de meerderjarige van Z. K. H. den prins van Oranje zullen worden gehouden, hunne buitenlandsche reis ondernemen.

— Z. K. H. prins Karel van Pruisen, broeder van H. K. K. prinses Frederik der Nederlanden, die Maandag Z. M. den Koning te Wiesbaden heeft ontmoet, is heden, vergezeld door H. D. gevolg, op het buitengoed Bakkers-hagen van HH. KK. HH. prins en prinses Frederik aangekomen.

— Nadat graaf van Sievers eergisteren avond in de residentie was teruggekeerd zijn gisteren namiddag weder van Soestdijk alhier aangekomen de luit. gen. Mansouroff, Russisch gezant, prins Labanoff de Rostoff, attaché bij de Russische legatie, generaal Todleben, en zijn adjudant de luit. kolonel Wasselieff.

— Heden is de heer de Murphy, minister-rezident van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij het Nederl. hof, met zijne familie uit deze residentie naar Duitschland vertrokken.

— In deze residentie zijn aangekomen en aan het hôtel de l'Europe afgestapt, de kolonel in Oostenrijksche dienst, ridder Michel Thom; — aan het hôtel de Oude Doelen de heer Pfeiffer, lid van den raad der admiraliteit in Pruisen, zich voor dienstzaken begevende naar Nederland, Frankrijk, Engeland en België, en de minister van Staat G. graaf Schimmelpenninck van Nijenhuis; en aan het hôtel Fuhri, de kon. keizerl. Justitierraad M. ridder von Wittmann en de luit. kolonel Verheyen van Tours.

— Gelijk reeds gemeld is, is de zitting van den gemeenteraad alhier van 20 dezer ingekomen eene missive van den minister van Binnenlandsche Zaken, strekkende tot geleide van een rapport van den hoofdingenieur van den waterstaat in het 10^e distrikt, betreffende het plan tot verversching van het water binnen de gemeente 's Gravenhage. Het rapport van den hoofdingenieur, den heer A. Beijerinck, is van uitgebreiden omvang en met zorg behandeld. Daarin wordt in de eerste plaats onderzocht in hoeverre gevolg kan worden gegeven aan het plan tot verbetering van het Haagsche water, door middel van een kanaal naar de Noordzee te Scheveningen, gelijk dit in het ontwerp van 1840 was aangegeven. De heer B. heeft bij zijn rapport achterwege gelaten het onderzoek der twee overige punten van het plan van 1840 als eene nieuwe uitwatering van Delfland door den aanleg van een kanaal naar de Noordzee te Scheveningen en de aanleg eener vlughaven voor visscherspincken en andere kleine vaartuigen, in of aan de woorhaven van genoemd lokaal, doordien de eene verbetering van Delflands uitwatering voor deze gemeente van te ondergeschikt belang is, om van overwegenden invloed te kunnen zijn op het verzoek door den Raad aan den Koning gerigt, en het onderzoek van het punt 3 door burg. en weth. aan eene bijzondere commissie te gedragen.

Wat nu het plan tot verbetering van het Haagsche water betreft, zoo stelt de hoofdingenieur op den voorgrond, dat niemand zal betwijfelen, dat er meer en meer behoefte bestaat aan verversching van het grachtwater in deze stad, indien men slechts bedenkt, dat reeds een en een halve eeuw geleden, over hetzelfde ongerief werd geklaagd, terwijl na dien tijd bij eene meer dan verdubbelde bevolking, de waterberging niet vergroot, integendeel door de demping van eenige grachten in oppervlakten is verminderd geworden. Wanneer men daarbij in het oog houdt, dat het vroeger meer algemeen gebruikelijke ruimen der privaten thans bijna geheel wordt nagelaten, zoodat al de menschelijke en vele dierlijke uitwerpselen der bevolking zich in de stadsgrachten verzamelen en ontbinden, dan ligt de reden van de toenemende vervuiling van het grachtwater voor de hand, en moet men zich verwonderen, dat dit water niet nog onreiner van kleur en onverdraaglijker van stank is. De twee volgende punten zijn door den hoofdingenieur onderzocht: 1^o. Of het ontwerp van den hoofdingenieur M. G. Beijerinck met uitwatering in de Noordzee bij Scheveningen, zooals het in 1840 gewijzigd is aangenomen en goedgekeurd, nog onveranderd ter uitvoering kan worden aanbevolen, zoo neen, welke wijzigingen daarin dan zouden behooren te worden gebracht. — 2^o. Of er geen, en zoo ja, welk middel er kan worden uitgedacht, om het hoofdoel, de verbetering van het Haagsche water, te bereiken, zonder dat daarmede behoefte gepaard te gaan eene afwatering naar de Noordzee te Scheveningen.

Wat het 1^e punt betreft, zoo wordt gezegd, dat de verversching van het water der grachten van 's Gravenhage, bij het bestaande niet onaanzienlijk verschil tusschen den stand der eb te Scheveningen en de gewone hoogte van Delflands boezem, door aftapping op de Noordzee te Scheveningen, noch onuitvoerlijk, noch zonder vreemde hulp geldelijk te bezwaren is voor deze gemeenten. De kosten in 1840 geraamd op f 950,000 voor het groot uitwateringskanaal met de afsluiting der stad, kunnen echter aanmerkelijk verminderd en gebracht worden op f 441,000, zijnde het voor het hoofdoel niet noodig zulke uitgebreide werken te maken als in 1840 is voorgesteld. Tegenover echter de mogelijkheid en uitvoerlijkheid der zaak, staan eenige niet onbelangrijke bezwaren, die op de volgende nederkomen: Het is in de eerste plaats van algemeene bekendheid, dat het zeebad te Scheveningen sedert de laatste jaren meer en meer in gebruik is gekomen, en de beide badinrigtingen aldaar, ook door aanzienlijke buitenlandsche familiën steeds drukker worden bezocht. Breegt men nu gedurende het badseizoen, wanneer de waterverversching het meest gevorderd wordt, het vuile met fecale stoffen zoo sterk bezwangerde Haagsche grachtwater in zee, juist op de plaats waar de baden het menigvuldigst worden genomen, dan is het niet te verwonderen, dat zulks, al ware het ook slechts eene onaangename gewaarwording, op de badenden zal te weeg brengen. En inderdaad, zoo geheel denkbeeldig is dit bezwaar dan ook niet, als men in het oog houdt, dat dit vuile water zou worden afgevoerd, door een voorkanaal, dat afgescheiden van de uitwatering van Delfland en de scheepvaart, niet veel verder dan de lage waterlijn in zee zou uitsteken en daar de stoffen zal uitstorten, die bij eb zuidwaarts en bij vloed noordwaarts kort langs de kust zullen worden gevoerd, en zich door eene eigenaardige kleur nog lang in het zeewater zullen blijven onderscheiden. Mededingende Noordzee-badinrigtingen hebben slechts ter geschiedt tijd een artikel te plaatsen in bespiegelingen over het door eene zoodanige uitwatering voor de baden bedorven zeewater, om zoo niet alle dan toch vele buitenlanders, die voornemens waren Scheveningen gedurende het badseizoen te bezoeken, daarvan te doen afschrikken en terughouden. Het behoeft geen betoog, dat dergelijke mededeelingen, hoe overdreven en onwaarsachtig ook voorgesteld, voor de Scheveningsche badinrigtingen van hoogst nadeelige uitwerking kunnen zijn, te meer omdat het feit, waarop ze berusten waarheid behelst, en dezerzijds niet kan worden tegengesproken. Het tweede nadeel betreft wederom Scheveningen, niet alleen als badplaats, maar ook als uitspanningsoord voor de ingezetenen dezer residentie van alle standen. Eene der liefste bezigheden van hen, die Scheveningen bezoeken, bestaat daarin, om het strand te bewandelen tusschen het groot stedelijk badhuis en dat van den heer Maas. Wordt nu de uitwatering in de rigting van het reeds gegraven kanaal doorgetrokken, en eene andere rigting is thans niet meer denkbaar, dan wordt die wandeling nagenoeg in het midden door een kanaal afgebroken, dat men niet passeren kan, dan over de uitwaterende sluis in den duinketen, even als te Katwijk.

Deze en meer andere bedenkingen hebben den hoofdingenieur bedacht doen zijn op middelen om hetzelfde doel te bereiken langs eenen beteren weg, waardoor al de opgenoemde bezwaren zouden worden vermeden. Dat middel meent hij gevonden te hebben (en dit is het tweede punt) juist in de voor de bewoners zoo schadelijk en onaangename eigenschappen van het Haagsche gracht-

water. Schoon de fecale stoffen, door hunne vermenigving met water veel van hare vruchtbaarheid verliezen, hebben verloren, heeft het water, dat daarmede in zoo ruime mate bezwangerd is, evenwel voor den landbouw nog eene onschatbare waarde. In plaats alzo dat water ongebruikt naar de Noordzee te laten afvloeijen om daar, hetzij inderdaad, hetzij voorgewend, de zeebaden te bederven, of in een kwaden naam te brengen, zou men het door oppomping kunnen benutten ter besproeiing en vruchtbaarmaking van landerijen, en wel in de eerste plaats ter bevochtiging en bemesting van de uitgestrekte woeste duinstreken ter wederzijde van het tegenwoordig Scheveningsche kanaal. Even als dit noodig is geoordeeld bij eene afwatering naar de Noordzee, zou de verversching door oppomping en verwijdering van het bedorven grachtwater vereischen de uitvoering der middelen tot afsluiting der Haagsche wateren van de kanalen, die ze met den boezem van Delfland in verbinding stellen. Die afsluiting kan bewerkstelligd worden op dezelfde wijze als in het ontwerp van 1840 is bedoeld....

Alvorens nu door den Minister van Binnenlandsche Zaken eenig voorstel aan den Koning omtrent deze zaak worde gedaan, wordt aan den gemeenteraad de gelegenheid geboden het plan te overwegen en daaromtrent zoodanige voorstellen te doen, als men zal meenen noodig te zijn. Naar het oordeel der Ged. Staten dezer provincie verdient het bovengenoemd plan om het onreine water in de duinen op te pompen en deze daardoor, zoo mogelijk vruchtbaar te maken en om de gemeente 's Gravenhage van zuiver water uit Delflands boezem te voorzien, allezins overweging, indien het bij een nader opzettelijk onderzoek uitvoerbaar en niet te kostbaar wordt bevonden.

— 23 Julij. Gisteren heeft Z. K. H. prins Karel van Pruisen bij H. M. de Koningin een bezoek afgelegd.

— Heden heeft er bij H. M. de Koningin op het paleis het Huis ten Bosch, een groot diner plaats gehad, dat door HH. KK. HH. den prins van Oranje, prins en prinses Frederik en prinses Maria der Nederlanden en prins Karel van Pruisen werd bijgewoond.

— Het diner, dat gisteren door den minister van Buitenlandsche Zaken, den baron von Goltstein, ter eere van den generaal Todleben, adjudant-generaal van Z. M. den Keizer aller Russen, werd gegeven, is behalve door den beroemden veldheer, o. a. bijgewoond door het korps diplomatiek, waaronder den luit. gen. Mansouroff, den Russischen gezant en de verdere leden van de Russische ambassade, generaal prins Gortschakoff, gouverneur van Polen, voormalig opperbevelhebber van het Russisch leger in de Krim, den baron Kras, minister van Justicie van Oostenrijk, den luit.-kol. baron Wasselieff, adjudant van den generaal Todleben, en den kapitein der genie graaf van Limburg Stirum, adjudant des Konings, door Z. M. aan den verdediger van Sebastopol toegevoegd.

WORMERVEER, 21 Julij. De aanvoer van kaas ter markt van heden bedroeg 38 stapels. Hoogste prijzen voor kleine f 264, voor middelbare f 244 per 50 N. G.

Aanvoer op gisteren te Purmerend 180 stapels, prijs voor kleine, f 26 per 50 Ned. G; middelbare niet genoteerd.

HOORN, 22 Julij. Op de markt alhier werden aangevoerd 303 stapels kaas. Prijs: Kleine Gras f 24.

HELDER, 21 Julij. Naar wij vernemen, is bij het verschrikkelijk onweder, jl. Zondag boven deze gemeente losgebroken, de bliksem zeer nabij het kruidmagazijn in het fort *Erffprins* nedergeslagen, waastloor een daarbij staande paal verbrijzeld werd. Men het bij de gedachte aan de verschrikkelijke verwoesting, die deze gemeente zou hebben getroffen, wanneer de bliksem in het kruidmagazijn ware geslagen, hetwelk duizenden ponden kruid bevat.

KAMPEN, 21 Julij. Een geducht onweder barste heden morgen omstreeks elf ure boven deze stad los. de bliksem sloeg in het huis van Lieber, kastelein, verbrijzelde een raam en vernielde een gedeelte van het dak, zonder verder eenige schade aan te brengen.

ARNHEM, 22 Julij. Gisteren avond zijn de scherp-schuttersfeesten besloten met de volksspeelen op de schietplaats. Eene ontzaggelijke menigte menschen bedekte het terrein en elk punt, van waar men het gezicht had op het vrolijke gewoel en gekriemel in de weide, terwijl de muziek der dragonders zich den geheelen avond deed hooren. Het masklimmen, het happen naar de met stroop gevulde broodjes, het zakkenloopen en de andere vermakelijkheden lokten evezer de meeste toeschouwers als de deelnemers, en hoewel de meest onbepaalde vrijheid ooglukkig toegelaten werd in het bezetten der plaatsen en in de bewegingen der menigte, is geen oogenblik de rust verstoord of de algemeene goede luim, op ieders gezigt leesbaar, verminderd. Tegen het einde der feestelijkheden heeft de heer burgemeester dezer stad van de koningstribute de vergaderde feestgenooten met hartelijke woorden toegesproken en hen bedankt voor de talrijke opkomst en de goede orde, welke zij zoo voortdurend hadden helpen handhaven; tevens bedankte hij ambtelijk de heeren leden van het comité voor de

moete en zelfopoffering, waarmede zij zich beijverd hadden van het begin tot het einde der feestelijkheden op eene waardige wijze te beëindigen, waarbij eene bijzondere hulde bewezen werd aan den heer Fromberg, de eerste door wien het denkbeeld tot een internationaal schutterfeest geopperd werd. (Arch. Ct.)

's HERTOGENBOSCH, 22 Julij. Heden is uitspraak gedaan in de zaak van Sehel, uit Bengen, wegens poging tot omkoop van den officier van justitie; hij is door de rechtbank veroordeeld tot f 10 boete en de kosten van het rechtsgeding, in aanmerking genomen de verzachtende omstandigheid, dat de veroordeelde niet zoo zeer uit boos opzet, dan onnoozelheid gehandeld heeft.

DEN HOUT (GEMEENTE OOSTERHOUT), 21 Julij. Heden morgen heeft Zijne Hoogw. de Bisschop van Adras i. p. i. het H. Sakrament des Vormsels aan de kinderen toegediend. Er was den prelaat eene hartelijke en lusterrijke ontvangst bereid, die getuigenis gaf van het geloof der bevolking en den opregt Katholieken geest, die haar bezielt.

DRIMMELEN, 21 Julij. Heden wordt alhier de jaarlijksche algemeene vergadering gehouden van onderwijzers uit het voormalige negende, doch thans 11^e en 12^e district van Noordbrabant, onder het prezidium van de heer Scholten, de beide districten.

MOERDIJK, 21 Julij. Gisteren middag omstreeks 2 ure had op de rivier voor 's Gravendeel het volgende plaats: Een schipper, of deszelfs knecht, van een aldaar liggend vaartuig, met vlas beladen, kreeg het namelijk in den zin, hetzij uit persoonlijke haat of eene verzeuring tegen stoombooten, om op het oogenblik, dat de naar Engeland bestemde stoomboot *Batavier* aldaar passeerde, met groote stukken steen daarnaar te werpen, met dat ongelukkig gevolg, dat een dier steenen zoodanig het achterhoofd trof van den zich op dien bodem bevindenden roerganger, dat deze bewusteloos op het dek nederstortte, en men hem in dien toestand, geheel met bloed overdekt, aan den wal heeft moeten brengen, ten einde onder behandeling van deskundigen gesteld te worden. De verantwoordiging van de zich aan boord bevindende passagiers, welke getuigen van deze onmenselijke daad waren, was zoo groot, dat men eenige hunner met geweld heeft moeten weerhouden, om aan den wal te gaan, ten einde den dader onmiddellijk te doen arresteren. Bereids is er dan ook van deze snoode daad proces-verbaal opgemaakt, en wenschelijk is het, dat de dader naar verdiensten worde gestraft. (H. & E.)

GEERTRUIDENBERG, 18 Julij. Naar men met zekerheid vernemen kan, zijn bij den raad der gemeente onderhandelingen aanhangig om binnen korten tijd de wet op het lager onderwijs geheel ten uitvoer te leggen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 22 Julij. Men heeft te Cherbourg plannen van vestingwerken, waarop men de hand van Keizer Napoleon I. herkenen kan. Zij zijn van 't jaar 1811, op welk tijdstip de Keizer te Cherbourg was.

De Maatschappij van den wester-spoorweg had een groot huis voor hare genoodigden gehuurd, maar heeft het ten dienste van den Keizer moeten afstaan, daar het dienen moet om de door de Regering genoodigde personen te herbergen. Nu zal de Maatschappij hare gasten onder dak brengen in de tenten door het ministerie van Oorlog ter harer beschikking gesteld. Drie personen zullen in eene tent gehuisvest worden.

Maarschalk Canrobert heeft de volgende dagorder tot de troepen van het leger van Chalons gerigt:

Soldaten!

„De Keizer heeft gewild, door ons in dit kamp te verzamelen, dat wij den nuttigen arbeid voortzetten, in welk hij ons heeft bevestigd. Wij zullen wachten op de bevelen van den Keizer, die ons in onze strijd tegen het militair onerwijs en de militaire opvoeding meer ontwikkeling geven. De troepen van ieder wapen zullen na volleerd te zijn in de rol, welke zij in den oorlog vervullen moeten, op deze uitgestrekte vlakke zien hoe zij vereend elkander moeten bijstaan en door hunne medewerking bij marschen, in het kamp en den veldslag tot de overwinning moeten bijdragen. Soldaten, uw opperbevelhebber, wien de meesten uwer sinds vele jaren kennen, en die in alle uwe chefs en in velen uwer, oude en roemrijke wapenbroeders vindt, acht zich te gelukkiger en trotscher u te kommandeeren, daar hij overtuigd is van uw goeden wil, uwe krijgsgedugten en uwe gehechtheid aan den Keizer — het levend beeld van ons groot vaderland.

De *Constitutionnel* is tegen de versterking van Antwerpen. Het blad beschouwt oorlog, veroveringen als onmenselijke zaken, die niet meer tot dezen tijd behooren.

Met de postboot van Egypte zijn de konsulgeneraal van Frankrijk te Alexandrië, de heer Sabatier, de heer Emerat en mejufvrouw Evillard uit

Dsjedda te Marseille aangekomen. In Syrië moet een opstand zijn uitgebroken, en bij de pogingen om dien te dempen de Turksche bevelhebber Ismael Bey doodelijk gewond zijn. Latakia en Tripolis zouden in de magt der muiters zijn gevallen. Een en ander verdient evenwel bevestiging.

— De door den minister van Staat bevolene invoering van een normaal, onveranderlijk, toonevend instrument, zal niet nalaten op de muziek een gunstigen invloed te hebben. Alle fabriekanten van muziek-instrumenten zullen zich nu van een en hetzelfde middel om die te stemmen bedienen, zoodat bijv. de fluiten van twee verschillende fabriekanten denzelfden toon zullen geven.

— De direktieur van het Parijsche observatorium, de heer Leverrier, vindt dat de komeet van 1856, komeet van Karel V, vermagerd is. De heer Babinet daarentegen beweert, dat haar staart in omvang gewonnen heeft, 'tgeen een soort van vergoeding is.

— De heer F. de Saulcy, lid van het Instituut, heeft dezer dagen een werk uitgegeven, getiteld: *Histoire de l'art Judaique*, waarin het vaak bestreden bestaan van „Joodsche kunst” verdedigd wordt. Men den bijbel in de eene hand, en in de andere de stoffelijke bijlagen, welke hij ter plaatse zelve, gedurende eene door hem onlangs in het Oosten gedane reis, verzameld heeft, tracht hij te bewijzen, dat niet alleen het axioom, als had er nooit een Joodsche kunst bestaan, valsch is, maar dat de Joodsche natie de kunst in hoogen graad van volmaaktheid beoefend heeft.

— Uit Portugal verneemt men, dat de Koning bevolen heeft, dat de arme kinderen van ouders, die ten jare 1856 en 1857 aan de cholera en gele koorts overleden zijn, in het weeshuis te Lissabon verpleegd moeten worden.

ENGELAND.

LONDEN, 22 Julij. Gedurende de zitting van het huis der lords, heden avond gehouden, is een telegram bij de regering ontvangen, welke door graaf Malmesbury dadelijk aan de leden is voorgelezen. Die telegram berigtte, dat Gwalior op 22 Junij, na een hardnekkigen strijd van vier uren, door generaal sir Hugh Rose ingenomen was; eene tijding, die, om de sterkte der vestingwerken van het fort, waardoor men het schier onneembaar achtte, hoogst gewichtig is.

In dezelfde zitting heeft de heer Fitzgerald kennis gegeven, dat de *Cyclops* de onmiddellijke bestrafing van de schuldigen te Dsjedda zal eischen, terwijl bij weigering daarvan, de stad zal worden beschoten.

Een nieuwe tergestelling, waarvan door de laatste brieven uit Indië is melding gemaakt, is gisteren de doornak geweest eener interpellatie in het Lagerhuis van de zijde des heeren M. Buxton en heeft dezen aanleiding gegeven om het gouvernement te vragen, of het geen tijd was om aan die bloedige stregheden in Indië een einde te maken en een stelsel van vergevingsgezindheid te volgen ten aanzien der muiters, die de wapens neerlegden.

Lord Stanley heeft zich bepaald dien heer te verwijzen naar de geheime dépêches van lord Ellenborough en den geheimen raad, welke dépêches tot zulke levendige discussiën hebben aanleiding gegeven; hij verklaarde dat het gouvernement steeds voortging in lord Canning het volste vertrouwen te stellen en hem aan geen volstreken regel onderwerpen wilde in eene zaak, die slechts op het oogenblik van de gebeurtenissen kan geschat worden.

Een voorstel van den heer Crawford bragt op nieuw een quaestie ter sprake, die bereids in vorige zittingen was bediscussieerd en afgedaan, namelijk die, of er gronden bestonden om de Britsche onderdanen, die schade hadden geleden ten gevolge van het bombardement van Russische steden, tijdens den laatsten oorlog, die schade te vergoeden. De spreker wilde dat het Huis tot de Koningin een adres richtte, om de vergoeding te verzoeken.

John Patington, advocaat der kroon en het oorlogsregt, waarvan het gevolg was dat het Huis het voorstel met 105 tegen 55 stemmen verwierp.

— De bladen houden zich algemeen bezig met het bespreken der maatregelen, die genomen moeten worden om den moord, te Dsjedda gepleegd, te straffen en de herhaling van dergelijke onmenselijkheden te beletten. De *Times* o. a. behelst een brief, waarin het denkbeeld wordt uitgedrukt, dat men voor de veiligheid der Europeërs in Turkije veel zou kunnen doen door de steden verantwoordelijk te stellen voor de binnén hare muren tegen de Christenen gepleegde aandradingen, en ze die te doen boeten door er een schatting te heffen, in verhouding met de grootheid der misdaden en den rang der Europeërs, die er het slagtoffer van mogten zijn, zoodat die steden er belang bij zouden hebben om de rust te handhaven en het leven der vreemdelingen te beschermen.

Dit denkbeeld is trouwens niet nieuw en bereids vroeger in praktijk gebragt, als wanneer het goede uitkomsten gaf; doch 't is minder in overeenstemming

met de volksgebruiken dan eene militaire bezetting. Maar 't zou beter dan dit laatste middel met den eerbied strooken, die het Engelsche gouvernement zoo naauwgezet wil in acht nemen ten aanzien van de handhaving der soevereiniteitsregten des Sultans.

Het werk der hervormingen, door den Sultan en zijne raadslieden met onbetwistbare opregtheid ondernomen, heeft intusschen tot heden geene sehrede voorwaarts gedaan, uithoofde het nu eens in zijn gang tegengehouden werd door de zwakheid van het Ottomannische gouvernement-zelf, dan weder door den kwaden wil en de vooroordeelen dergenen, die belast waren met die hervormingen voor te bereiden en ten uitvoer te brengen, en ook vaak door groote misslagen, voortkomende uit een onverstandige waardeering der politieke behoeften van het oogenblik en van Turkije's wezenlijke belangen.

Ziedaar in korte woorden wat het Westersche Europa en bovenal Frankrijk aan Turkije verwijt en niet zonder roden. Houden zich nu de vrienden van het Ottomannische rijk op dit oogenblik op een afstand, dan is dit niet het gevolg van een moeilijk te regtvaardigen ongeduld, maar wijl in vele omstandigheden de Porte hun verwachting bedrogen heeft; wijl zij vreezen dat de hatti-humajoun een doode letter zal blijven, zelfs indien zij er niet toe leide om den toestand der Christenen te verergeren; wijl zij eindelijk begonnen te wanhopig aan het werk, en zij in een nabij zijnde toekomst de ergste botsingen duchten, indien de Porte hun niet ernstige en voldoende waarborgen geeft voor de vervulling der door haar twee jaren geleden in het Parijzer kongres aangegane verbindtenissen.

— Bij de nadelen van een toestand, als die, waarin het tegenwoordige ministerie zich bevindt, behoort, dat met een menigte onbekookte wetsvoorstellen de tijd verbeuzeld wordt, daar de Regering den moed niet heeft zich, door dit tegen te gaan, bij de beschermers van die voorstellen onaangenaam te maken. Zekere heer Max Mahon, een Ier en adv. te Oxford, die zich aan Derbys en Disraelis lot verbonden heeft, wil maar zoo in de Engelsche rechtspleging van alle feilen afbreken. 't Is nog niet lang geleden dat men in de *Commissioners* aan het werk heeft gezien en hun navorschingen, getuigenverhooren en voorstellen bieden een rijke verzameling van allerlei aard aan. Maar wat tot hertoe niemand in de hersens is gekomen, dat heeft de heer Mac Mahon gevonden, namelijk dat de Engelsche rechtspleging den beschuldigde niet genoeg kansen aanbiedt. Hij begeert dienvolgens, dat het veroordeelend verdikt (dat hij de vrijsprekende verdikts daarvan uitzondert, is door hem vergeten aan te merken) der gezworenen aan een hooger gerechtshof, eeniglijk uit rechtsgeleerden bestaande, onderworpen worde.

— Lord Malmesbury's verklaring, betreffende het gebeurde te Dsjedda, heeft te Parijs weinig goedkeuring verworven. Men had op een dadelijke tusschenkomst gehoopt, daar men in dat geval een precedent voor dergelijke gelegenheden zou gehad hebben. De Engelsche Regering schijnt echter den legalen weg te willen volgen.

— Lord Stratford de Redcliffe vertrekt eerstdaags naar Konstantinopel, waarschijnlijk om den Sultan zijne terugroepingsbrieven te overhandigen. Doch volgend gelooft men, dat die reis van den in de Oostersche zaken zoo bedreven staatsman andere diplomatische bedoelingen heeft.

— Het transportschip *Southampton* is van Indië komende Maandag jl. de Theems binnengelopen. Het heeft 200 zieken en gewonden aan boord, welke laatste hunne kwetsuren bij de bestorming en inname van Delhi ontvingen. Den 5^{en} April gingen zij scheep te Kurratschid en den volgenden dag onder zeil. Gedurende de reis overleden acht personen. Velen hunner lijdten aan opthalmie en verscheidenen zijn blind.

— In de nabijheid van Huddersfield zijn eergisteren twee spoorreinen tegen elkander gestooten, ten gevolge waarvan 20 personen gekwetst werden.

— Het ministerie van Oorlog heeft de *Peninsular and Oriental Steampacket Company* gewend ten einde een harer schepen te huren. De Maatschappij heeft zich daartoe bereid verklaard en zal zonder daar voor iets te berekenen, een vaartuig beschikbaar stellen. Men gelooft dat het tal leden niet meer dan 200 zal bedragen.

— De *Times* behelst een brief van den heer A. M. waaruit blijkt, dat diens broeder, Engelsch woordiger aan het hof van Terehan zijn heeft aangeboden en van zijn post niet pen, en alzoo de benoeming van zijn plaats een verdichtsel is.

STAATSNIJWS.

BÜRGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 23 Julij.

GETROUWD (21 Julij): P. J. F. Brugman met M. E. A. Bensen.

